

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 12.05.2020
Sayı: 2498

29352

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
Saygılarımla.

05/05/2020

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), bir projenin planlaması yapılırken, planlanan faaliyetin gerçekleşmesi ve bunu takiben işletimi aşamalarında çevreye yapacağı etkilerin ve bu etkilerin muhtemel sonuçlarının tahmini ve değerlendirilmesi işlemidir.

Bu değerlendirme ile Ekonomik ve sosyal gelişmeye engel olmaksızın, çevre değerlerini ekonomik politikalar karşısında korumak, planlanan bir faaliyetin yol açabileceği bütün olumsuz çevresel etkilerin önceden tespit edilip, gerekli tedbirlerin alınması amaçlanmaktadır.

Çevre Kanunu'nun 10. maddesi (1983) çevre sorunlarına neden olabilecek bir faaliyetin gerçekleştirilmesinden önce, kurum, kuruluş ve işletmelere, ÇED Raporu/Proje Tanıtım Dosyası hazırlama yükümlülüğü getirmektedir.

1993 yılında çıkartılan ÇED Yönetmeliğinin 5. Maddesinde yönetmeliğe tabi projeler hakkında "ÇED Olumlu", "ÇED Olumsuz", "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararlarını verme yetkisi Bakanlığa ait olduğu, ancak Bakanlığın gerekli gördüğü durumlarda "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararının verilmesi konusundaki yetkisini, sınırlarını belirleyerek yetki genişliği esasına göre Valiliklere devredebileceği hükmü yer almaktadır.

Bakanlığınızın 10.02.2020 tarihinde 1993-2019 yılları arasını kapsayan ÇED raporlarına dair derlediği verilere baktığımızda toplamda 5.728 Çed Olumlu Kararının verildiğini, bu kararların 667'sinin 1993-2002 yılları, 5061'inin ise 2002-2019 yılları arasında verildiği görülmektedir. Yine aynı şekilde toplamda 63.112 Çed Gerekli Değildir kararının, 5166'sının 1993-2002, 57.916'sının da 2002-2019 yılları arasında alındığı anlaşılmaktadır.

Bakanlığın ÇED konusunda vermiş olduğu kararlara karşı yurttaşlar ve Sivil Toplum Kuruluşları dava açmakta ve bu davalarda verilen kararların Anayasa başta olmak üzere, çevre hukuku ve planlama ilkelerine, hukuka ve bilimsel gerçeklere ile kamu düzeni ve kamu yararına aykırılıkların olup olmadığının tespitini istemektedir. Bakanlığınızın ve ilgili valiliğin davacı olarak gösterildiği bu davalarla davacı olanlar ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının iptalini talep etmektedir.

20352

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili

Örneğin Türkiye'nin en büyük su kaynaklarından biri olan Murat Dağı'nda maden çıkarılma faaliyeti için 8.05.2018 tarihinde, Bakanlığınızca verilen ÇED Olumlu kararına karşı Kütahya İdare Mahkemesi'nde iptal dava açılmış ve mahkeme "ÇED raporunun anılan risklere yönelik olarak alınacak tedbirler bakımından yetersiz olduğu ve bir takım eksiklikler içerdiği, başka bir ifadeyle söz konusu risklerin, dava konusu ÇED raporu ile alınması taahhüt edilen tedbirler ile giderilmesinin mümkün olmadığı" gerekçesiyle, ÇED Olumlu kararında hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşarak, bu kararı iptal etmiştir.

Bu Bağlamda;

- 1- Bakanlığınızın 2002-2019 yılları arasında vermiş olduğu ÇED Olumlu Kararlarının kaç tanesi ilgili davalıların yetkili İdare Mahkemesine açmış olduğu dava sonucunda iptal edilmiştir? Mahkemelerin vermiş olduğu bu iptal kararlarının kaçını için temyiz yoluna gidilmiştir? Danıştay İdare mahkemelerinin bu yönde vermiş olduğu kararların kaçını onamıştır?
- 2- Bakanlığınızın "ÇED Gerekli Değildir" kararının verilmesi konusundaki yetkisini Valiliklere devrettiği durumlarda, Valiliklerin 2002-2019 yılları arasında vermiş olduğu " ÇED Gerekli Değildir" kararlarının kaçını için yetkili idare mahkemelerinde dava açılmıştır? Mahkemelerin vermiş olduğu bu iptal kararlarının kaçını için temyiz yoluna gidilmiştir? Danıştay İdare mahkemelerinin bu yönde vermiş olduğu kararların kaçını onamıştır?
- 3- İdare Mahkemelerince iptal edilen ÇED Gerekli değildir kararı verilen projelerden kaçına karar kesinleştikten veya temyiz süresi geçtikten sonra ÇED Olumlu Kararı verilmiştir?
- 4- Hukuka ve kanunlara uygun olarak hazırlanmamış ÇED raporlarına Bakanlığınızın ve Valiklerin vermiş olduğu "ÇED Olumlu" ve ÇED Gerekli Değil" kararlarının iptal edilmesinin, kamu adına çevreyi korumakla görevli olan Bakanlığınıza duyulan güveni zedelediğini düşünüyor musunuz?
- 5- 2008 yılından itibaren ÇED yönetmeliğinde yapılan 27 değişikliğin, kamuoyunda " çevrenin korunması yerine şirketlerin daha kolay sonuca gitmesi" için yapıldığı algısı oluşmuştur. Bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?